

V Moskvi je umrl 9. (22.) junija L. I. pisatelj-arheolog A. A. Martynov v starosti 85 l. Po dovršenih študijah na moskovskem dvornem stavbinskem učilišču je začel raziskovati tedaj še malo znane arheološke zanimivosti in spomenike Rusije, v prvi vrsti staroslavne Moskve. Plodovi njegovega znanstvenega raziskovanja so bila znamenita dela: „Russkaja starina v pamjatnikach cerkovnago i graždanskago zóščestva“ (v letih 1846–54., 18 delov), „Russkija dostopamjatnosti“ (1862–66., 15 zvezkov), „Podrobnoje istoričeskoje i archeologičeskoje opisanije Moskvu“ (1865., 2 dela), „Opisanije Moskovskago Znamenskago monastyra“ (1858 do 1866.), „Moskovskaja starina“ (1878–79.), „Nadgrobnaja ljetopis Moskvu“ (1895., 8 knjig), „Moskovskije kolokoia“ (1896), „Riznica Simonova Monastyra“ (1900). To so poleg naštetih manjših spisov in člankov najvažnejše njegove knjige, plodovi njegovega polstoletnega dela, ki so mu zagotovili častno mesto med ruskimi starinoslovci in pridobili častno članstvo mnogih učenih društev. Martynov je bil tih in skromen delavec, njegova največja ljubezen je bila Moskva, ona nekdanja, slavna, bojarska, srce, središče in simbol ruske sile in ednosti, kakor jo v prekrasnih in vznesenih stihih opeva Teodor Glinka.

Janko Pretnar.

E. K. Liška „Jednota výtvarnych umělců“ v Prahi je razstavila dela iz ostaline nedavno umrlega slikarja Liške. Liška je bil rojen leta 1852. v Mikulovem na Moravi, študiral je na praški akademiji in stopil prvič v javnost leta 1875. s karionom „Vitavy“. V dobo njegovih študij na praški akademiji spadata tudi sliki „Mor“ in „Sveti večer na pokopališču“. Svoje študije je nadaljeval v Monakovem in od leta 1886. dalje v Rimu. V dobo monakovsko spadajo „Přemysl Otakar II. před bitko na Moravském poli“, „Manfred in Astarta“, „Hagar in Ismael“, med katerimi je poslednja najboljša. Ne linija, ampak svetloba in barve, efektni kontrasti sence in žarkov svetlobe vplivajo posebno pri Liškovih delih. Vpliv Rima se pozna pri poznejših njegovih delih. „Kristus na Oljski gori“ spada brezdvomno med najboljše umotvore te vrste; profil Kristov je krasen, poln vdane duševne bolesti. Istotako tudi „Mati božja pod križem“. V obeh je Liška mojstrsko izrazil magično noč, njeno tresočo se fosforno svetlobo in čarovito atmosfero. Zato se imenuje po pravici „slikar noči“ in „poet sanj“, prvo pač naznačuje obseg njegovega dela, drugo pa njegovo duševno dispozicijo. Leta 1888. se je vrnil v Monakovo, leto pozneje pa v Prago. Med najboljša njegova dela spadajo še „Žrtve Maksimianove“, „San Michelangelov“ in zadnje njegovo delo: „Vdovec“.

Janko Pretnar.

Adam Plug, Nestor poljske literature, je umrl prve dni novembra L. I. v Varšavi, tri dni pred svojo osemdesetletnico. Adam Plug (rodbinsko ime njegovo je Anton Pietkiewicz) se je udeležil vstaje leta 1863. in je bil pregnan v Kijev. Po vrnitvi iz pregnanstva je prevzel uredništvo „Kłosa“, katerega urednik je bil do leta 1890., ko je list prenehal izhajati. V to dobo spada njegovo najplodnejše delovanje. Napisal je mnogo krasnih povesti, idil v verzih in satiričnih pesmi, Navedem najboljše: Oficjalista, Duch i krew, Bakatarze, Sroczka. Przyjaciele. Poleg pisateljstva se je posvetil posebno publicistiki in žurnalistiki. Literarna dela poslednjih let sicer niso več dosegala umetniške višine prejšnjih, vendar so jako ugajala, tako n. pr. velik egiptovski roman „Farzon“. V poslednjih letih je bil tudi vpliven in merodajen sotrudnik „Kurjera Warszawskiego“.

Janko Pretnar.

